

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum
18 augustus 2023

Onze Referentie
Min-BuZa.2023.063

Opgesteld door
Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij

Plandatum/Deadline Kamer

Binnengekomen op

nota

Kabinetsreactie op CAVV advies nr. 40 misdrijf agressie

Aanleiding

- Het uit eigen beweging uitgebrachte advies van de Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken (CAVV) over de vraagstukken van rechtsmacht en immuniteiten bij de berechting van het misdrijf van agressie, specifiek in relatie tot de Russische invasie van Oekraïne (advies nr. 40).

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd in te stemmen met het agenderen (als hamerstuk) van de kabinetsreactie op advies nr. 40 van de CAVV voor de ministerraad;
- Indien de ministerraad akkoord is, wordt u verzocht om de aanbiedingsbrieven te dateren en te ondertekenen voor verzending aan de Eerste en Tweede Kamer en de CAVV.

Kernpunten

Ministerraad

Op verzoek van de minister van Justitie en Veiligheid wordt voorgesteld om de kabinetsreactie op CAVV advies nr. 40 te agenderen voor de ministerraad, in verband met de politieke gevoeligheid van het onderwerp.

Kamerbrieven

De Kamerbrieven dienen tot aanbieding van het CAVV advies nr. 40 alsmede de kabinetsreactie op het advies. De CAVV heeft het advies op 12 september 2022 uitgebracht. O.g.v. artikel 24 van de Kaderwet adviescolleges dient u de Eerste en Tweede Kamer binnen drie maanden na ontvangst van het advies in kennis te stellen van uw standpunt over het advies middels een kabinetsreactie. Middels een brief aan de Tweede Kamer van 8 december 2022 is uitstel gevraagd van deze deadline voor het advies. De redenen voor het verzoek om uitstel zijn opgenomen in de kabinetsreactie. Overleg was noodzakelijk met het ministerie van Justitie en Veiligheid over advies nr. 40 om tot een eenduidig standpunt daarover te komen.

Kabinetsreactie

In de kabinetsreactie wordt waardering geuit voor de analyse van de CAVV in haar advies. Het advies geeft praktische aanbevelingen ten aanzien van de daarin behandelde onderwerpen. Het kabinet volgt het advies van de CAVV grotendeels. In de toelichting wordt aangegeven waar het kabinet het advies van de CAVV niet onverkort volgt. De kabinetsreactie volgt de bestaande politieke lijn.

Datum

18 augustus 2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.063

Toelichting

- Uit eigen beweging heeft de CAVV advies nr. 40, genaamd 'Uitdagingen bij de berechting van het misdrijf agressie: rechtsmacht en immuniteiten', uitgebracht om bij te dragen aan de discussie omtrent het mogelijke oprichten van een speciaal tribunaal om de leiders die verantwoordelijk zijn voor de Russische agressie in Oekraïne te berechten.
- Het advies ziet op vraagstukken ten aanzien van rechtsmacht en immuniteiten bij de berechting van het misdrijf van agressie. Het advies zet de stand van het internationaal recht uiteen, waarbij de CAVV aangeeft wat bestaande controverses, onduidelijkheden of lacunes zijn. Daarnaast geeft de CAVV advies over een mogelijke ontwikkeling van het recht, met bijbehorende implicaties.
- Het kabinet onderschrijft het standpunt van de CAVV dat er meerdere gronden zijn voor het vestigen van rechtsmacht over internationale misdrijven (inclusief het misdrijf agressie). Het internationaal recht biedt ruimte voor andere staten dan de agressorstaat, in het bijzonder de slachtofferstaat op basis van het territorialiteitsbeginsel, om daarover rechtsmacht uit te oefenen.
- Het standpunt van de CAVV om absolute immuniteit van staatshoofden, regeringsleiders en ministers van buitenlandse zaken in functie te respecteren, in het geval van berechting door een nationale rechter zonder toestemming door de agressorstaat, wordt eveneens door het kabinet onderschreven. Wat betreft de berechting van personen met absolute immuniteit van derde staten door een internationaal straftribunaal stelt de CAVV dat een dergelijk tribunaal, dat niet mede is opgericht door de thuisstaat van een verdachte of op basis van het Handvest van de VN (Hoofdstuk VII), absolute immuniteit moet respecteren. Voor het kabinet geldt dat het opzij zetten van absolute immuniteit te allen tijde voldoende moet worden gedragen door de internationale gemeenschap. Wat een straftribunaal voldoende 'internationaal' maakt is nog onderwerp van discussie. Op dit punt wordt het advies dus niet onverkort gevolgd.
- Inzake de vraag of functionele immuniteit zich uitstrekt tot het misdrijf agressie, volgt het kabinet het advies van de CAVV dat functionele immuniteit niet zonder meer van toepassing is op internationale misdrijven (waaronder het misdrijf agressie). Het kabinet merkt daarover nog wel op dat de steun onder staten voor inperking van functionele immuniteit voor een internationaal straftribunaal groter is dan de steun voor inperking van functionele immuniteit voor nationale rechters.

Bijlagen:

1. Ministerraad notitie
2. Aanbiedingsbrief Eerste Kamer
3. Aanbiedingsbrief Tweede Kamer
4. Aanbiedingsbrief CAVV
5. CAVV advies nr. 40